

Henrik Ibsen

Stebri družbe

Dogajalni čas: sedemdeseta leta 19. stoletja, vroče poletje, 4 dni, dogajanje je glede na čas, v katerem bi se zgodba odvila v resničnosti, zgoščeno s številnimi retrospektivami (vračanji v preteklost).

Dogajalni prostor: hiša konzula Bernicka v manjšem norveškem obmorskem mestu; prednja soba, veranda, vrt in ulica, na kateri so majhne, živobarvne lesene hiše.

Teme:

- zakon, ki počiva na laži,
- čutne ženske, ki jih dušijo in ovirajo družbene konvencije,
- inteligentni arogantnež, ki ima tako političen kot ekonomski talent in z njima skoraj uniči srečo svojih bližnjih

Osrednja temi sta vprašanje ženskih pravic in vprašanje kapitalistične morale, ki je ponazorjeno s pošiljanjem »plavajočih krst« na morje in z razpadajočo ladjo, ki jo konzul Bernick pošlje na morje, čeprav ve, da se bo potopila.

Dramsko dogajanje

Glavni literarni lik je konzul Bernick, najvplivnejši in najbolj spoštovan meščan obmorskega mesteca na Norveškem. Je uspešen ladjar in poslovnež. Njegov najpomembnejši projekt je gradnja železniške proge, ki pa ji je sprva nasprotoval, saj naj bi škodila njegovim ladjedelniškim poslom. Da se to ne bi zgodilo, je načrt ter gradnjo proge prestavil v notranjost in se s tem tudi obogatil z nakupom zemljišč, ki bi se jim pozneje zvišala cena. A njegovi načrti se začnejo zapletati s prihodom njegovega svaka Johana Tønnesena in stare ljubezni Lonne Hessel. Z njunim prihodom tako oživi konzulova mračna preteklost. Namreč pred petnajstimi leti, ko se je vrnil iz Pariza, ga je pričakalo družinsko podjetje pred bankrotom. Iz tega razloga je zapustil svojo ljubezen Lono in se zaradi svoje koristi poročil z Betty. Z njenim denarjem je namreč lahko rešil družinsko podjetje. Hkrati pa je medtem imel skrivno ljubezensko razmerje s poročeno igralko Dorfovo. Ko ju je zalotil njen mož, je Bernick imel srečo, saj je hitro skočil čez okno, še preden bi ju mož odkril. Da bi Bernick rešil podjetje ter svojo čast, je vso krivdo nase prevzel Johan ter nato odšel v Ameriko. Z njim je odšla tudi Lona, saj jo je bolelo dejstvo, da je Bernick, njena ljubezen, sedaj mož njene polsestre Betty. Njun odhod pa ni ostal neopazen, saj so se po mestu razširile govorice, da je Johan ukradel

veliko vsoto denarja iz konzulove blagajne. Bernick seveda teh govoric ni nikoli zanikal, zato po petnajstih letih Lona zahteva, da se konzul sooči s preteklostjo in opere Johanovo ime. A Bernick tega noče narediti, ker ga skrbi njegov ugled. Za razliko od Bernicka pa je Johanove vrnitve zelo vesela Marta, Bernickova sestra, ki je bila Johanova zaročenka. Johann pa več ne čuti ljubezni do nje, vso svojo pozornost namreč posveča Dini Dorf, igralkini hčeri. Zanj je po smrti njene matere skrbela Marta. Johan se tako zaljubi v Dino ter se želi z njo tudi poročiti. Ravno zato si hoče oprati svoje ime. A še predno bi se poročil, si želi oditi nazaj v Ameriko, da bi tam še uredil neke zadeve, potem pa bi se vrnil nazaj na Norveško. Šel naj bi z ladjo Indijanko, ki pa je bila v izredno slabem stanju. Bernick je to vedel in zahteval, da ladja kljub slabemu stanju in viharnemu vremenu odpluje, saj bi to pomenilo Johanovo smrt. Seveda pa Bernick ne ve, da se je nanjo vkrcal tudi njegov sin Olaf, saj je želel pobegniti od krutega očeta, ki ni imel nikoli časa za svojega sina. Medtem meščani in pomembni možje mesta pripravljajo Bernicku slavje. A pred tem mu Lona pove, da ji je Johan pred odhodom dal vse s čimer bi lahko razkril Bernickovo početje v preteklosti in da se je skupaj z Dino vkrcal na drugo, varno ladjo. Bernick tudi izve, da se je na Indijanko vkrcal njegov sin Olaf, ki bo lahko umrl zaradi slabega stanja ladje in bo tako žrtev spletke, ki jo je pripravil sam Bernick. A na srečo sta Betty in ladjedelec Aune ladjo ustavila, še preden bi se lahko zgodila nesreča. Zaradi vseh teh dogodkov Bernick na slavju prizna, da je v preteklosti grešil.

Kompozicija

V Stebrih družbe je kompliciran zaplet s številnimi preobrati in presenečenji. Ibsen je v delu združil **analitično** in **sintetično** tehniko drame.

Analitična tehnika drame je gradnja drame, ki ne prikazuje na odru predzgodbe dramskega dejanja, ampak samo tiste dele zgodbe, ki jim neposredno sledi konflikt in za njim katastrofa.

Za **sintetično dramsko tehniko** je značilno, da se dramsko dogajanje skoraj v celoti razvija na odru, pred očmi gledalca, in le malo dogodkov, ki povzročajo potek dejanja, je postavljenih v preteklost in se o njih na odru samo pripoveduje.

V **1. dejanju** dobimo informacije, ki so bistvene za nadaljnji potek dogajanja in se stopnjujejo v naslednjih treh dejanjih:

- ladja Indijanka potrebuje pred izplutjem popravilo,
- družba je le navidezno moralna, v resnici pa obrekljiva in licemerska,
- delno se razkrije Dinina in Lonina zgodba,
- navidezno nesebičen in moralen Bernickov značaj,
- špekulacije z železniško progo,
- Lonin prihod in napoved Johanovega prihoda

V **2. in 3. dejanju** dramatik postopoma, s stopnjevanjem zanimanja in z do popolnosti izdelano logiko ter natančnostjo razkriva Bernickov značaj. V drugem dejanju se razkrije celotno dogajanje iz preteklosti.

Konec **4. dejanja** (če povzamem, kako si ga je razlagal Ibsenolog James McFarlane) se konzul Bernick s spretno manipulacijo s svojo okolico, z brezsramnim igranjem s čustvi drugih izkoplje iz krize ne le neomadeževan, temveč celo okrepljen, saj ukani svoje poslovne tekmece in mu uspe prevarati celotno skupnost.

Glavne dramske osebe

Konzul Bernick - konzul obmorskega mesteca na Norveškem, do žensk v svoji družini vselej nepošten, do svoje žene ima pokroviteljski odnos, saj ji ves čas, ko ga sprašuje kaj v zvezi z njegovim delom odgovarja »saj ti tega ne bi razumela«. Ne izvaja le psihološkega nasilja, da bi k ubogljivosti prisilil svojo ženo, temveč celo fizično obračuna svtrinajstletnim sinom Olafom

Gospa Bernick – žena konzula Bernicka, ves čas trepetja pred svojim možem in se čuti krivo zaradi svojega brata Johana in svoje polsestre Lone. Vse do konca drame je prikazana kot ženska, ki se ne upa postaviti zase, ki skuša probleme odmakniti z jokom. Na koncu drame postane bolj samozavestna saj celo pravi možu »Dolga leta sem bila prepričana, da se te svoj čas imela, pa te spet izgubila. Zdaj pa vem, da te nikoli nisem imela, a te morem dobiti«.

Olaf – njun sin

Marta Bernick – konzulova sestra

Johan Tønnesen – mlajši brat gospe Bernick, deluje naravno, prostodušno, kar prebivalce malega mesta zmoti, saj menijo, da bi se mu morala že na obrazu videti pokornost in skesanost.

Lona Hessel – Martina starejša polsestra, je v oblačenju in obnašanju popolno nasprotje Bernickovemu svetu. Ugledne meščanke o njej pripovedujejo z grozo, zanje sploh ni oseba temveč »ena od peg na družinski sreči Bernickovih«. Na prvem mestu je želja po samouresničitvi, ljubezen pa šele na drugem.

Hilmar Tønnesen – bratranec gospe Bernick

Učitelj Rørlund

Dina Dorf – tako kot pri Loni je tudi pri njej na prvem mestu želja po samouresničitvi, ljubezen pa šele na drugem. Po materini smrti zanjo skrbi Marta Bernick.

Ladjarski mojster Aune – je edini, ki se odločno postavi po robu Bernicku, z njim se pogovarja samozavestno, tudi konzul ga jemlje kot resnega sogovornika. Odločno se zavzema za delavce, se upa upreti Bernicku. Zdi se, kot da je Bernickovo nasprotje.

